

Fra Rundskriv G-150/91 Lov om personnavn, § 9 nr. 5 og nr. 6, s. 35–38.
Skanna (ocr-lest) og korrekturlest av Ivar Utne 8.12.2004, lagt ut 9.12.2004.

NB! Dette må bare brukes sammen med Rundskriv G-20/2002 og forarbeidene til personnavnloven som gjelder fra 1.1.2003. Forarbeidene er NOU 2001:1 og Ot.prp. nr. 31 (2001–2002).

[Tilbake til Ivar Utnes side for navnesaker](#)

[s. 35]

§ 9 nr. 5

Etter denne bestemmelse kan det gis bevilling når søker eller den han utleder navneretten fra, kan dokumentere bruk av et navn som slektsnavn fra før 1. januar 1947. Når det gjelder dokumentasjon for bruken, kan det ikke gis helt faste holdepunkter. Dokumentasjonen skal imidlertid gi rimelig grad av visshet for at det har foreligget en *konsekvent bruk* av det søkte navn, ikke bare ved spredte anledninger.

Disse sakene gjelder i de tilfelle der søker ikke har vært registrert i folkeregisteret med navnet fra før 1. januar 1947. Har søker vært registrert med navnet fra nevnte dato, skal det ikke gis bevilling, idet saken da hører inn under navneloven § 26.

§ 9 nr. 6

Ved vurderingen av om bevilling skal gis etter denne bestemmelsen, skal man være forholdsvis streng. Bestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil som skal hindre urimelige avslag der det ikke kan gis bevilling etter de øvrige regler. Søker må oppfylle 2 krav for å få bevilling:

Søker må for det første ha *særlig tilknytning* til navnet, dernest må han ettervise at det er *viktig* for ham å få navnet. I enkelte tilfelle kan kravet til viktighet sies å være så godt oppfylt at man kan lempe noe på kravet til tilknytning. Det er imidlertid viktig å påse at begge krav er oppfylt.

Når det gis bevilling etter § 9 nr. 6, er det bare «hovedpersonens» forhold som undersøkes. Dersom denne fyller kravene til bevilling etter bestemmelsen, kan bevilling omfatte ektefelle og barn under 18 år dersom dette er ønskelig.

Tilknytning

Når det gjelder kravet til særlig tilknytning, har man i alminnelighet krevet at navnet må ha vært brukt som slektsnavn av søkers

[s. 36]

nærmeste slektninger eller at disse eller søkeren selv har eiet/drevet en gård med det søkte navn.

Når det gjelder navnet til søkers slektninger, bør det kreves at navnet har vært slektsnavn i tidligere generasjoner. I alminnelighet går man ikke lenger tilbake enn til besteforeldrenes slektsnavn som ugift. Dersom kravet til viktighet er «overoppfyllt», kan det etter omstendighetene også godtas at tilknytningen ligger lenger tilbake i tiden. Det at navnet er nyttet i sidelinjer (tante/onkel, fetter/kusine), er imidlertid ikke tilstrekkelig tilknytning i denne relasjon, tilknytningen må i alminnelighet være i rett oppstigende linje.

Tilknytning til gård foreligger i følgende tilfelle:

- a) søker eier selv gården/bruket
- b) søker er oppvokst på gården/bruket som foreldrene eier/bruker, eller har eid/brukt
- c) søker er oppvokst på gården/bruket som besteforeldrene har eid når besteforeldrene har trådt i foreldres sted
- d) søker er født og oppvokst på gården/bruket som foreldrene har forpaktet i en årrekke (f.eks. 40 år).

Det har ikke vært krevet at søker må bo på gården på søknadstidspunktet.

Oppvekst på pleieforeldre/fosterforeldres gård/bruk har imidlertid ikke vært ansett som tilstrekkelig tilknytning i relasjon til § 9 nr. 6.

Når det gjelder de krav som bør stilles for at en eiendom skal regnes for en gård eller et bruk, vises til kommentarene i § 9 nr. 4.

Viktighet

Viktighetskravet går på bruk av navnet som slektsnavn. Dette vilkår må tolkes og praktiseres objektivt slik at det i hvert fall i utgangspunktet kreves lang tids bruk (ca. 25–30 år) av det søkte navn. I visse tilfelle kan foreldre og ektefelles bruk av navnet indikere hvilket navn søker bar brukt.

Det må fremlegges dokumentasjon som viser at søker konsekvent har brukt navnet i en årrekke. Dokumentasjonen må være utførlig og strekke seg så langt tilbake i tiden som mulig. Det er ikke tilstrekkelig at det fremlegges nydaterte erklæringer fra personer som kjenner søker og bekrefter at det omsøkte navn har vært brukt i en årrekke og at søker (utelukkende) er kjent under det omsøkte navn. Det kan i mange tilfelle være en fordel å få dokumentert navnebruken til nær familie (ektefelle, barn), da deres navnebruk ofte kan indikere hvilket navn søker har brukt. Dette gjør seg særlig gjeldende i de tilfelle det søkes om dobbelt slektsnavn, og den ene delen av navnet er hovedsøkers mellomnavn.

[s. 37]

Som en veiledning gis i det følgende noen eksempler på når det bør eller ikke bør gis bevilling etter § 9 nr. 6.

Navn ervervet i ekteskap. En som i forbindelse med skilsmisse eller etter at ekteskapet er oppløst ved død, har tatt tilbake sitt slektsnavn som ugift, kan bare få tilbake giftenavnet ved at det gis bevilling etter § 9 nr. 6. Ved vurderingen må bl.a. legges vekt på hvor lang tid det omsøkte navn har vært brukt i ekteskapet, hvor lang tid det er gått siden vedkommende skiftet navn, om vedkommende fortsatt er kjent under navnet og om det er barn som bærer navnet. Som utgangspunkt bør det kreves at navnet har vært brukt i ekteskap i minst 12–15 år og at vedkommende «angrer» forholdsvis raskt.

Oppløsning av dobbelt slektsnavn. Etter § 9 nr. 6 kan det gis bevilling til oppløsning av et dobbelt slektsnavn, dvs. at bare den ene del av søkers dobbelte slektsnavn tas som slektsnavn, dersom den slektsmessige tilknytning til det ønskede navn ikke er fjernere enn oldemors pikenavn.

Navnelikhet i familien. Det kan gis bevilling etter § 9 nr. 6 på grunn av navnelikheten i familien når søkers søsken tidligere har fått bevilling til navnet. Saker bør imidlertid ha en viss selvstendig tilknytning til navnet, f.eks. ved egen bruk av navnet, ved tilknytning til en gård ved navnet eller ved at navnet har vært i bruk lenger tilbake i slekten.

Dersom søkers søsken tidligere har fått bevilling til et beskyttet navn etter at det var fremlagt samtykke til navneendringen fra dem som allerede hadde rett til navnet, må søker selv tilfredsstillende kravet i § 9 nr. 6 for å få bevilling etter denne bestemmelse. Ellers kan det bare gis bevilling når det foreligger samtykke fra bærerne av navnet. Dersom det bare er søkers familie som har navnet som slektsnavn, bør det i utgangspunkt[t] fremlegges samtykke til navneendringen fra disse. Det har ikke vært ansett som tilstrekkelig tilknytning etter § 9 nr. 6 at søkerens barn tidligere har fått bevilling til navnet. Søker må ha en viss selvstendig tilknytning til navnet på samme måte som når søkers søsken tidligere har fått bevilling til navnet.

Fornorskning. Bevilling etter § 9 nr. 6 kan gis når det gjelder en naturlig fornorskning av søkers slektsnavn og søker kan dokumentere at den norske form av navnet har vært brukt konsekvent i flere år. Som utgangspunkt kan man si at fornorskning av navnet innebærer at skrivemåten endres fra gammel til ny rettskrivning. Tilknytningen anses oppfylt ved den skrivemåten av navnet søker allerede har og viktigheten ved søkers bruk av den norske form av navnet. Søker ber som utgangspunkt ha brukt den ønskede form av navnet i ca. 10 år. Navnebruken blir imidlertid en del av den hel-

[s. 38]

hetsvurdering som må foretas. Som eksempel på fornorskning kan nevnes Eknæs–Eknes, Eldøen–Eldøy, Opdahl–Oppdal.

Gårdsnavn. Bevilling etter § 9 nr. 4 kan bare gis til navnet nøyaktig slik det står i grunnboken for det bruksnr. søker har tilknytning til og når navnet på gården er valgt før 1. januar 1947. Ønskes gårdsnavnet i en mer moderne form, må bevilling eventuelt gis etter § 9 nr. 6 (f.eks. gårdsnavn Østerøen, slektsnavnet ønskes i formen Østerøy). Navnet på det sted søker er født og oppvokst eller navnet på en villatomt søker (eller hans foreldre) eier, er ikke tilstrekkelig tilknytning i relasjon til § 9 nr. 6.

Lang tids bruk av navnet uten tilknytning. Det at det omsøkte navn har vært søkers annet fornavn/mellomnavn, anses ikke som tilknytning i relasjon til § 9 nr. 6 dersom navnet ikke har vært brukt som slektsnavn tidligere i slekten. I et slikt tilfelle kan bevilling etter § 9 nr. 6 ikke gis selv om søker konsekvent har brukt det omsøkte navn i mange år. Viktigheten kan være til stede, men tilknytningen mangler.

Navn for utlendinger er behandlet under kapittel II punkt 8 Navnesaker for utlendinger.

<slutt>